

สุริยา อุณเดช 2552: ความหลากหลายและการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่นบริเวณสวนบ้านของชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) สาขาวิชาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ลลิต กาวิตะ, Ph.D. 109 หน้า

การศึกษาความหลากหลายและการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่นบริเวณสวนบ้านของชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความหลากหลายของชนิดพืชท้องถิ่น รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณสวนบ้าน ลักษณะการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมทั้งเพื่อศึกษาคูณค่าทางเศรษฐกิจของพืชท้องถิ่น ในพื้นที่ศึกษาสองหมู่บ้านคือ บ้านคลองทราย ตำบลวังน้ำเขียว และบ้านวังศิลา ตำบลวังหมี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยเน้นศึกษาความหลากหลายของพืชบริเวณสวนบ้าน ด้วยวิธีการสำรวจชนิดพืชท้องถิ่น การสัมภาษณ์ถึงการใช้ประโยชน์และภูมิปัญญา และใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 80 ครัวเรือน และศึกษารูปแบบการปลูกพืชท้องถิ่น โดยสำรวจพื้นที่บริเวณสวนบ้านและจัดทำแผนผังการปลูกพืชบริเวณสวนบ้าน รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่นบริเวณสวนบ้าน และคุณค่าทางเศรษฐกิจ จากประชากรตัวอย่าง 8 ครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า พืชท้องถิ่นที่ปลูกในพื้นที่สวนบ้านของทั้งสองหมู่บ้านมีจำนวน 74 วงศ์ 169 สกุล 198 ชนิด แบ่งเป็น พืชอาหาร 126 ชนิด สมุนไพร 32 ชนิด พืชประดับ 46 ชนิด พืชใช้เนื้อไม้ 10 ชนิด และพืชใช้ประโยชน์อื่นๆ 24 ชนิด มีรูปแบบการปลูกแบบผสมผสาน โดยปลูกไม้ยืนต้นผสมกับไม้ล้มลุก และพืชสวนครัว นอกจากนี้ประชากรส่วนใหญ่ปลูกพืชท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่าย 1,655 บาท/ครัวเรือน/ปี และมีบางส่วนปลูกเพื่อจำหน่าย โดยพบว่าประชากรมีรายได้จากการจำหน่ายพืชท้องถิ่นเฉลี่ยประมาณ 3,132.59 บาท/ครัวเรือน/ปี อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายพืชผัก 19.41 บาท/ครัวเรือน/วัน ส่วนการใช้ภูมิปัญญาในการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่น พบว่าร้อยละ 51.25 ไม่มีความรู้ด้านภูมิปัญญา ดังนั้นจึงควรที่จะส่งเสริมด้านการปลูกพืชท้องถิ่นไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน เพื่อเป็นการลดรายจ่าย และให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชท้องถิ่น โดยเฉพาะพืชสมุนไพร

Luriya Oundech 2009: Diversity and the Use of Local Plants in Community's Home Garden at Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province. Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management), Major Field: Sustainable Land Use and Natural Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Lily Kaveeta, Ph.D. 109 pages.

The study on diversity and the use of local plant in home garden of Wang Nam Khiao district, Nakorn Ratchasima province was aimed to investigate the species diversity of the local plants, pattern of land use in home garden, daily life use, indigenous and economic value assessment of local plant in two studies sites, Klong Sai and Wang Si La villages. This study was emphasized on the local plant diversity in home garden by using direct survey on the species, interview on the utilization and indigenous, questionnaire for evaluation of socio-economics status from 80 household samples. The study on the pattern of land use in home garden by survey area and sketch map of local plants. And depth interview on the utilization and economic evaluate from 8 household samples.

The results showed that there were 74 families, 169 genus and 198 species of local plants that dividing into 126 edible species, 32 herbs, 46 ornaments, 10 woody plants and 24 others. The pattern of plant was blended, such as perennials, crops and vegetables. In addition, it was found that majority of the households grew the local plants mainly for households use to decrease their expenses about 1,655 bath per household per annum. It was also found that households earned the average income from local plants sold was about 3,132.59 bath per household per annum. While the cost of vegetable consumption was about 19.41 bath per household per day. Fifty one percents of the non-indigenous of local plant use was also observed. Thus, loan provider should support local plant grow for their household use to decrease their expenses and train about the use of local plant such as herbs is specific.